

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Quæstio 3. An juramentum quod non cedit in utilitatem ejus, cui
præstatur, possit virtute Cruciatæ commutari?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

QVÆSTIO III.

An juramentum, quod non cedit in utilitatem eius, cui præstatur, possit virtute Cruciatæ commutari?

Causa est: jurasti Antonio, te auditurum Missam, vel non commissurum fornicationem, poteris ne virtute Cruciatæ, præfati juramenti commutationem obtinere? Negarunt nonnulli, suo iudicio ea tenacitate adherentes, ut contraria opinioni notam incurrere non renuerint: Sed ego affirmarè vram sententiam cum aliis communiter sustineo, quàm firmissimis principiis innixam cenſeo. Primò, quia virtute Bullæ Cruciatæ potest confessarius commutare omnia vota, quæ Episcopus dispensare, ut docent Thom. Sanchez, Sancta-rellas, & alii, quos citatos sequuntur Diana 1. p. tr. de Bullar. fol. 56. & Machado dicens, esse communem tom. 2. lib. 4. p. 6. tr. 14. docum. 6. & constat ex supra dictis: sed juramenta omnia, quibus nullum jus homini acquiritur qualia sunt ea, de quibus disputamus habent rationem voti ab Episcopo dispensabili, ut tradunt Sylvester verb. *Juram.* 5. q. 3. & 4. M. Sotus lib. 8. de justit. q. 1. art. 9. in fin. M. Bart. de Ledesma tr. de Matrim. dub. 13. post 6. concl. Rodriguez, Trullench, Bosius, & alii, quos citatos sequitur Diana 4. p. tr. 4. ref. 19. & 5. p. tr. 12. ref. 56. Leander à Sacramento tom. 1. tr. 5. disp. 14. q. 102. & cum Aragon, Stunica, Vivaldo, Sayro, & aliis, Dicastillo de *Juram.* disp. 4. dub. 5. n. 86. Ergo virtute Bullæ Cruciatæ possunt commutari.

2. Secundo, quia juramentum, quod quis alteri præstat de audiendo sacro, cum non fiat principaliter gratia hominis, cui præstatur, sed in honorem Dei, in cuius obsequium res promissa cedit, iudicandum est, non homini, sed Deo ipsi præstiturum, ut docent D. Thom. Felin. D. Antonin. Abulenſis, Angel. Sylvester, Amilla, Tabiena, Driedo, M. Sotus, quos citatos sequuntur Thom. Sanchez in *Sum. tom. 1. lib. 3. cap. 20. n. 5.* Suarez lib. 2. de *Juram.* cap. 39. n. 5. & Dicastillo, tr. de *Juram.* disp. 4. n. 39. Sed in Bulla Cruciatæ conceditur facultas commutandi juramenta, quæ soli Deo præstantur, ut docent Henriquez, Stunica, Sa, Aragon, Vivaldo, Manuel Rodriguez, Suarez, Sayrus, Sorbus, & alii quos citatos sequuntur Thom. Sanchez lib. 8. de Matrim. disp. 2. n. 18. 19. in *Sum. lib. 4. cap. 53. n. 8.* Trullench in *expositione Bullæ*, lib. 1. §. 7. cap. 3. dub. 2. Villalobos tr. 27. claus. 9. §. 3. n. 29. M. Ludovicus Lopez cap. 9. de Bulla, pag. 845. colum. 1. Et ex Cajet. & Soto, Dicastillo tr. de *Juram.* disp. 4. dub. 5. n. 86. Quibus adde Molfessium, Fagund. M. Candid. Bosium, Basilium, Dian. & alios, quos sequuntur Leander à Sacramento tom. 1. tr. 5. disp. 14. q. 100. & Thom. Hurtado tom. 1. tr. 12. n. 212. dub. 6. fol. 47. Ergo in Bulla conceditur facultas commutandi præfata juramenta.

3. Hinc fit virtute Cruciatæ posse commutari juramentum, quo quis alteri jurat, se auditurum Sacrum, & similia, quæ in solam utilitatem jurantis cedunt. Et ideo ita expressè tenent Anton. de Escobar in *Sum. tr. 1. exam. 17. n. 144.* & in *Theol. mor. tom. 1. lib. 7. sect. 1. n. 245. fol. 231.* Quia ejusmodi inquit, juramenta magis inducunt rationem voti, quam juramenti, & per eam nullum jus homini, sed tantum Deo paratur. Et ante illud Trullench in *exposit.* Bullæ, lib. 1. §. 7.

Part II.

cap. 3. dub. 2. n. 8. Si juramentum, inquit, non cedat in utilitatem ejus cui præstatur, sed tantum in utilitatem jurantis, potest commutari per Bullam; quia tale juramentum potest dispensari (ab Episcopo) ut si jurast. Petro, te auditurum Missam, vel non admittitur tale peccatum, quia ejusmodi juramenta magis inducunt rationem voti, quam juramenti, & per ea nullum jus homini, sed tantum Deo paratur. Sic ille; & uterque ex M. Corrado p. 1. Respons. q. 312. ubi sic ait: Quicumque per Bullam, vel privilegium potest commutare, aut dispensare vota, potest etiam, & similia juramenta abique præjudicio tertii, quia votorum, & juramentorum, quantum ad hoc par ratio est. Quem sequitur Thomas Sanchez in *Sum. tom. 1. lib. 3. cap. 20. num. 5. & 8.* ubi postquam statuit, juramentum, quod non est principaliter gratia alterius hominis, cui præstatur, sed principaliter in Dei honorem, &c. Non posse ab homine relaxari, nec remitti: ut si duo, inquit, sibi invicem jurent, fore, ut in posterum non furentur, aut audiant sacrum in festis (quo exemplo utuntur D. Antoninus, Abulenſis, Driedo, Angelus Sylvester, Tabiena, & alii apud Sanchez supra) lubnetur. Hæc juramenta, quæ num. 5. diximus non posse ab homine, cui præstantur, remitti, iudicanda sunt quoad commutationem, perinde ac si soli Deo præstata essent. Ac postinde de potestate commutandi, & dispensandi in illis dicendum est, quod de juramentis soli Deo emissis, toto cap. præcedenti diximus. Quod virtute cruciatæ commutari posse, tradit, tum ibi, tum in lib. 4. cap. 53. n. 8. & 9. cum Suarez, Sayro, Sorbo, Ludovico Lopez, & aliis.

4. Ratio præcipua hujus sententiæ est: quia in Bulla Cruciatæ conceditur expressè facultas commutandi vota jurata, ibi: Podrà tambien el dicho Confessor commutar les qualesquiera votos, aunque sean hechos con juramento, &c. Sed juramenta præfata, quibus duo jurejurando sibi promittunt, vel alteri, auditurum sacrum, vel quid simile, quod non cedat in utilitatem ejus, cui præstatur, sed in solam utilitatem jurantis, non continent promissionem homini factam, sed Deo: homo enim (ut bene Suarez, & Dicastillo supra) tantum est motivum, seu incentivum, vel, ut melius dicam, testis promissionis juratæ, quod etiam inter homines non raro contingit. Ergo ejusmodi juramenta revera sunt vota jurata, & nil aliud excogitabile in illis est, quia quatenus promissio Deo facta, inducunt rationem voti, & quatenus Deus adducitur in testem, seu fidejussorem detestando promissis, habent rationem formalem juramenti; ergo nil aliud continent, quam vota jurata, sed hæc possunt virtute Bullæ commutari, ergo & juramenta, de quibus loquimur.

5. Confirmatur quia Episcopus potest commutare, (imò & dispensare) omnia juramenta, per quæ nullum jus homini, cui præstantur, acquiritur, ut tradunt D. Antoninus, M. Tabiena, M. Petrus de Ledesma, Covarrub. Angelus, & alii, quos citatos sequitur Thomas Sanchez de Matrim. lib. 1. disp. 32. num. 15. Ergo poterit commutare juramenta, de quibus præsens quæstio est: quia cum homo non sit persona, cui sit promissio, sed Deus, ut constat ex dictis, nullum jus homini acquiritur. Si autem Episcopus potest, à fortiori etiam virtute Cruciatæ commutari poterunt, quia virtute Cruciatæ potest confessarius commutare omnia juramenta, quæ potest Episcopus dispensare, ut videre est apud Dianam p. 4. tr. 4. ref. 19. & tradunt omnes Doctores supra citati pro juramentis soli Deo præstatis. Quod intellige juxta dicta superius quæstione præcedenti, num. 21.

S 3

6. Ex

6. Ex quibus concluditur, virtute Cruciatæ non solum commutari posse juramenta facta in confirmationem voti, ut si quis dicat: *Iuro me servaturum jejunium, quod vovi*, & quæ commutatur votum, ut si dicat: *voveo, & iuro jejunium*. (in his enim casibus verè dicuntur vota jurata,) sed etiam quando juramentum, vel non continet votum, vel saltem non expressum, ut cum immemor voti dicit: *Iuro, me servaturum*. Quia tota ratio formalis istius juramenti (nempe promissio, & advocatio Dei in fidei iussorem) continetur in voto jurato, quo proinde commutato, & commutatur votum, & etiam juramentum soli Deo præstitum; ergo, & juramentum præstitum seorsim à voto commutari poterit, sicut & votum emissum seorsim à juramento; nam cum soli Deo obligationem pariant, æquiparantur in ordine ad dispensationem, & commutationem. Unde quoties votum de aliqua materia, virtute Cruciatæ commutari possit, poterit etiam & juramentum.

Q V Æ S T I O IV.

An reservato voto, maneat etiam reservatum juramentum?

1. **C**ausa est: juravit quis servare castitatem, vel ingredi Religionem, poterit ne virtute Cruciatæ ejusmodi juramentum commutari? Negant nonnulli existimantes, quoad reservationem, idem de utroque judicium ferendum. Sed contrarium sentiunt alii viri doctissimi, quos sequitur loquens de potestate Episcopi. M. Petrus de Ledesma in Sum. tom. 2. tract. 11. de Voto, cap. 4. dub. 2. post. 5. conclus. addens, oppositam sententiam, seclusa auctoritate, parum probabiliter habere. Verba ejus sunt: *Cayetano tiene la parte negativa, por que pone esta regla: Todos aquellos juramentos estan reservados al Papa, los quales lo estuviere, si fueran votos; y pone exemplo en el juramento de perpetua castidad. Esta regla de Cayetano siguen comunmente los discipulos de Santo Tomas, &c. La sentencia afirmativa es mucho mas probable. Y si no consideramos la mucha autoridad de los Autores, que tienen la sentencia contraria, sino que procedieramos con solas razones, es muy poca, & ninguna la probabilidad de la sentencia contraria. *Sic Ledesma.

2. Quem sequitur M. Texeda in Theolog. Moral. tom. 2. lib. 3. tract. 2. contrav. 6. nu. 229. qui licet, sicut Ledesma, de Episcopo tantum loquatur, idem ex eorum principis planè evincitur, pro Bulla Cruciatæ, cujus facultas ad juramenta non reservata extenditur, ut constat ex superius dictis. De Episcopo igitur probat sic: *Et ratio est, quia Episcopi possunt relaxare omnia juramenta suorum subditorum, nullo excepto, dummodo non cedant in præjudicium tertie personæ: quæ propositio D. Thomæ est apud omnes certa. At huiusmodi potestas non est ablata eis iure aliquo, ergo, attento iure, manet apud illos. Et hæc videtur demonstratio. Hæc ille, & ante omnes M. Tabiena verb. *Iurare*. Cum autem juramenta, quæ Episcopus relaxare, seu dispensare potest, possint virtute Cruciatæ commutari, ut vidimus, & insuper secundum M. Texeda, ex eo, quod votum castitatis sit Pontifici reservatum, non deducitur, quod juramentum castitatis reservatum sit; plane infertur ex illius sententia, Bullam negantem commutationem voti castitatis non negare commutatio-

nem juramenti, sicut licet de jure, vel consuetudine negetur Episcopis dispensatio, vel commutatio prædicti voti, non idè negatur juramento Bullæ juramentum Castitatis, vel Religionis commutare. Et ita tenet Rocafal in Praxi Theolog. mod. tom. 2. lib. 2. præcep. 2. Decalog. sect. 3. cap. 2. n. 23. Et tantum probabile Leander à Sacram. tom. 1. tract. 3. disp. 14. quæst. 106. Dianap. 4. tract. 4. resol. 70 & 71. nu. 14. resol. 17. Machado tom. 1. lib. 2. p. 3. tract. 5. de iura. nu. 2. fol. 260. Quintanaduennas de iustis iustis hebdom. cap. 2. n. 18. Trullench in expost. Bullæ lib. 1. cap. 3. dub. 5. num. 4. Navarrus consil. 1. de juramento nu. 4. & 5. referens Tabienam, & tenent aliquid. Thierici apud Sanchez de Matrim. lib. 8. disp. 13. n. 1. Et in terminis Jubilæi excipientis voti Castitatis, & Religionis, tradit expresse Alfonso de Leon p. 4. quæst. 13. sect. 1. num. 83. ubi sic: *Quæritur primo, an possit Confessarius commutare juramenta Castitatis, & Religionis? &c. Videtur omnino affirmandum, quòd dicta juramenta possit Confessarius commutare virtute Jubilæi. *Ergo & virtute Bullæ, casus eadem est ratio.

3. Probat præfati Doctores, quia Bulla Cruciatæ, & Jubilæum solum excipiunt vota Castitatis, & Religionis, non verò juramenta, & cum materia sit odiosa, non est, ab uno ad alium extendenda, sed potius restringenda. Secundò, quia votum, & juramentum de eadem materia sunt vincula diversæ speciei, & obligatio voti major est, quàm juramenti, ut docet D. Thom. 2. 2. q. 89. art. 8. Ergo et eo, quod in Bulla excipiat votum castitatis, inferri nequit, quòd juramentum eiusdem excipiat: esset enim ille majore ad minus in odiosis arguere, quod positum argumentum est; quia licet in Bulla negetur, quòd est majus, non bene inde inferitur, quòd etiam illud quòd est minus. Sic discurrunt præfati Doctores.

S. I.

Judicium Auctoris.

4. **V**Num mihi in hac parte certissimum est? Episcopus in ejusmodi juramentis Castitatis, & Religionis dispensare possit, & nullum juramentum, ut citati Doctores contendunt. Potest sit reservatum, confessarii approbati ab Ordinario, etiam poterunt virtute Cruciatæ omnia ejusmodi juramenta commutare; tum, quia quidquid Episcopus jure ordinario potest circa juramenta, quoad dispensationem, conceditur confessario per Bullam commutare; tum, quia juramenta non reservata, & soli Deo præstita, juxta communem sententiam, illi facultate virtute Cruciatæ concessa comprehenduntur. Quæ proinde virtute etiam privilegiorum poterunt à Regularibus commutari.

5. Cæterum, præfate doctrinæ prolixè distans, quia juramentum servandi castitatem Deo factum, verè est promissorium; ergo includit totam effectum voti, ac proinde est votum juratum castitatis: hoc autem virtute Bullæ commutari non potest, certissimum est, quia in illa expresse excipitur. Contrarium est, quia juramentum homini factum de re ipsa utili, includit promissionem ipsi factam: ergo juramentum Deo factum includit. Urgetur, quia juramentum acceptatum ab homine, in cuius auctoritatem præstat, (si nullam turpitudinem, &